

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ 91 ΕΑΔΗΣΥ/2024

(άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4912/2022)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν. 4912/2022

Στην Αθήνα σήμερα, 9 Αυγούστου 2024, ημέρα Παρασκευή και ώρα 10:30 π.μ., στα επί της οδού Δώρου αρ. 7-9 γραφεία της, όπου και η έδρα της, συνήλθε σε συνεδρίαση η ως άνω ΕΠΙΤΡΟΠΗ της ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (εφεξής και «Αρχή» ή «ΕΑΔΗΣΥ»), μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσκληθέντα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση, ως εξής:

Σύμβουλοι: Ευαγγελία Κουτούπα, Προεδρεύουσα Σύμβουλος, (μέσω τηλεδιάσκεψης),
Δημήτριος Χανής (μέσω τηλεδιάσκεψης).

Μέλη: Χρυσάνθη Ζαράρη (μέσω τηλεδιάσκεψης),
Νικολέτα Κοτά, (μέσω τηλεδιάσκεψης),
Βασιλική Σκαρτσούνη, (μέσω τηλεδιάσκεψης),
Δημήτριος Σταθακόπουλος, (μέσω τηλεδιάσκεψης).

Η Πρόεδρος, Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, απουσίασε αιτιολογημένα.

Γραμματέας: Αθηνά Σοφιανίδου, ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού.

Εισηγήτρια: Δήμητρα Παπασταματίου, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό ΕΑΔΗΣΥ.

Στη συνεδρίαση παρέστησαν η Εισηγήτρια (μέσω τηλεδιάσκεψης), καθώς και η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου, Μαρία Ελένη Σιδέρη, οι οποίες αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας των Μελών της Επιτροπής και τη λήψη απόφασης.

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών για τη διαχείριση κουνουπιών στην Περιφερειακή Ενότητα Νήσων της Περιφέρειας Αττικής, για το υπόλοιπο του έτους 2024, προϋπολογισθείσας δαπάνης 465.150,00, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016.

I. Με το αριθ. πρωτ. εισερχ ΕΑΔΗΣΥ 7468/19.07.2024 έγγραφό της, όπως συμπληρώθηκε με το αριθμ. πρωτ. 7971/05.08.2024 μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, η Περιφέρεια Αττικής αιτείται τη σύμφωνη Γνώμη της Αρχής σύμφωνα με το άρθ. 347 παρ. 2 περ. γ. υποπερ. γδ του ν. 4412/2016, για την προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περιπτ. γ' του παραπάνω νόμου, προκειμένου να συνάψει σύμβαση παροχής υπηρεσιών διαχείρισης κουνουπιών για την Περιφερειακή Ενότητα Νήσων της Περιφέρειας Αττικής για το υπόλοιπο του 2024, προϋπολογισμού 465.150 ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε απρόβλεπτη κατάσταση.

II. ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής:

1.1 Στις 04.09.2023, με έγγραφο της Διεύθυνσης Υγειονομικού Ελέγχου και Περιβαλλοντικής Υγιεινής Π.Ε. Πειραιώς & Νήσων διαβιβάστηκαν στη Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας, οι Τεχνικές Προδιαγραφές του προγράμματος διαχείρισης κουνουπιών σε περιοχές της χωρικής αρμοδιότητας της Περιφερειακής Ενότητας Νήσων της Περιφέρειας Αττικής, για τα έτη 2024-2026. Στο εν λόγω έγγραφο αναφερόταν ότι η καταπολέμηση των προνυμφών των κουνουπιών θα ξεκινά το αργότερο νωρίς την άνοιξη.

Η προκήρυξη απεστάλη προς δημοσίευση στο Συμπλήρωμα της Ε.Ε.Ε.Ε, τον Οκτώβριο του 2023, και ακολούθως το πλήρες κείμενο της διακήρυξης αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ (23PROC013681775 2023-11-01) και καταχωρήθηκε στη διαδικτυακή πύλη του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ (α/α 238136).

Η παραπάνω Διακήρυξη, με αρ. 8/27.10.2023, αφορά στη διενέργεια ηλεκτρονικού, ανοικτού άνω των ορίων διαγωνισμού για την επιλογή αναδόχου για την εκτέλεση του ολοκληρωμένου προγράμματος με τίτλο: «ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΟΥΝΟΥΠΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΗΣΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 2024, 2025 ΚΑΙ 2026» [(CPV): 90922000-6: Υπηρεσίες καταπολέμησης επιβλαβών εντόμων], με καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών την 30

Νοεμβρίου 2023.

Η εκτιμώμενη αξία για την τριετία από την υπογραφή της σχετικής σύμβασης ανέρχεται σε 1.720.411,20€ πλέον ΦΠΑ, με επιμερισμό ποσού ανά έτος που ανέρχεται σε 573.470,40€, πλέον ΦΠΑ.

1.2 Ειδικότερα, το πρόγραμμα αφορά στη δημόσια υγεία και όλες οι προβλεπόμενες δράσεις του, τακτικές και έκτακτες, θα πραγματοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ανάλογα με τις αναγκαιότητες που θα προκύψουν ανά περιοχή, ως εξής:

Τακτικές Δράσεις

A.2.1 Το σύνολο των απαιτούμενων δράσεων χαρτογράφησης, καθώς και παρακολούθησης και καταγραφής του πληθυσμού των προνυμφών και των ακμαίων κουνουπιών στις ενταγμένες περιοχές με δειγματοληψίες σε συστηματική βάση, ώστε, κατόπιν αξιολόγησης, να καθορίζεται ο κατάλληλος τρόπος διαχείρισης και χρόνος παρέμβασης. Ως πρόσθετο μέσο εκτίμησης του βαθμού εγκατάστασης κουνουπιών *Aedes albopictus* (ή & *Aedes aegypti* εφόσον εντοπιστούν) θα χρησιμοποιείται η τοποθέτηση δικτύου παγίδων ωοαπόθεσης.

A.2.2 Την σε σταθερή βάση εντομολογική επιτήρηση, κατά τη διάρκεια του προγράμματος, των ακμαίων κουνουπιών στη νησίδα Ρεβυθούσα, στο πλαίσιο της ενισχυμένης επιτήρησης σε περιοχές δυνητικής πύλης εισόδου του είδους *Aedes aegypti*.

A.2.3 Τη διενέργεια των απαιτούμενων τακτικών επίγειων παρεμβάσεων προνυμφοκτονίας και τον έλεγχο αποτελεσματικότητας των διενεργούμενων ψεκασμών στο σύνολο των ενταγμένων περιοχών του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων και των προσβάσιμων τμημάτων των εστιών όπου πραγματοποιούνται ψεκασμοί από αέρος, μέσω επαρκών και κατάλληλα εξοπλισμένων επίγειων συνεργείων.

A.2.4 Τη διενέργεια από αέρος τακτικών παρεμβάσεων προνυμφοκτονίας, σε εστίες που δεν μπορούν καλυφθούν με επίγειες παρεμβάσεις και τον έλεγχο αποτελεσματικότητας των διενεργούμενων αεροψεκασμών. Οι ψεκασμοί από αέρος θα πραγματοποιούνται για τις εστίες μεγάλης έκτασης με ελικόπτερο και για τις υπόλοιπες με ειδικά συστήματα μη επανδρωμένου αεροσκάφους (drone), που πληρούν τους όρους, τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς που θέτει η Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ) και η Εθνική και Ενωσιακή νομοθεσία όπως κάθε φορά ισχύει, λαμβάνοντας υπόψη την έκταση και τη φύση του προς επέμβαση συστήματος καθώς και την ικανότητα επέμβασης σε μικρό χρόνο, όπου απαιτείται. Συγκεκριμένα οι εστίες που θα καλύπτονται από αέρος με ελικόπτερο είναι στο Δήμο Τροιζηνίας-Μεθάνων: η Λίμνη Ψήφτα, το έλος της Αγίας Σωτήρας, τα κανάλια του Βιδίου και η περιοχή Stella Maris. Οι εστίες που δύναται να καλύπτονται από αέρος με drone είναι:

α) σε περιοχές με ιδιαίτερες γεωμορφολογικές, οικολογικές ή άλλες συνθήκες όπου είναι αδύνατη ή λιγότερο αποτελεσματική ή λιγότερο ασφαλής η παρέμβαση με επίγεια συνεργεία ή ελικόπτερο (π.χ. ψηλή και πυκνή βλάστηση, καλώδια ηλεκτροδότησης, αδυναμία πρόσβασης από εδάφους κλπ), όπως τμήματα του ρέματος των Αγίων Αποστόλων στο Δήμο Τροιζηνίας – Μεθάνων και κατά περίπτωση στη λιμνοθάλασσα της Αλυκής του Δήμου Πόρου και στη λιμνοδεξαμενή Καρατζά.

β) σε τμήματα περιορισμένης έκτασης όπου θα παρατηρηθούν μαζικές εκκολάψεις και για επιχειρησιακούς λόγους είναι επιτακτική η άμεση ολοκλήρωση του ψεκασμού στο συντομότερο δυνατό χρόνο,

γ) σε τμήματα περιορισμένης έκτασης από τη συνολική έκταση που προβλέπεται να καλύπτει το ελικόπτερο (π.χ. στα παρόχθια τμήματα της λίμνης Ψήφτα αντί για όλη την επιφάνειά της), σε περίπτωση ανωτέρας βίας που υπάρχει αδυναμία του ελικοπτέρου, κύριου και εφεδρικού, να επιχειρήσει.

A.2.5 Την επιδημιολογική επιτήρηση για την έγκαιρη ανίχνευση της παρουσίας του ιού του Δυτικού Νείλου (WNV) στο Δήμο Τροιζηνίας – Μεθάνων και στο Δήμο Σαλαμίνας, διά της συλλογής και εργαστηριακού ελέγχου δειγμάτων από όρνιθες – δείκτες που θα τοποθετηθούν σε σταθερό κλωβό (ένας στο Δ. Τροιζηνίας - Μεθάνων και ένας στο Δήμο Σαλαμίνας) καθώς και δειγμάτων από διαβιβαστές που θα συλλέγονται σε δύο παγίδες ακμαίων κουνουπιών τοποθετημένες σε σταθερές, κατάλληλα επιλεγμένες θέσεις για το σκοπό αυτό (δύο στο Δ. Τροιζηνίας - Μεθάνων και δύο στο Δήμο Σαλαμίνας).

Έκτακτες Δράσεις

A.2.6 Τη διενέργεια έκτακτων-συμπληρωματικών δράσεων: έκτακτων δειγματοληψιών προνυμφών ή ακμαίων κουνουπιών, έκτακτων προνυμφοκτονιών από εδάφους ή από αέρος, ακμαιοκτονίας με υπολειμματικό ψεκασμό εξωτερικών ή εσωτερικών χώρων (IRS) ή με ULV, επιδημιολογικής επιτήρησης με εργαστηριακό έλεγχο σε διαβιβαστές του ιού του Δυτικού Νείλου ή/και σε όρνιθες-δείκτες και σε άλλες περιοχές επιπλέον της περίπτωσης A.2.5, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών.

A.2.6.1 Περιπτώσεις έκτακτων - συμπληρωματικών δράσεων δύναται να απαιτηθούν επί:

α) ύπαρξης κρουσμάτων νοσημάτων που μεταδίδονται στον άνθρωπο από δήγματα κουνουπιών, π.χ. κρούσματα ελονοσίας με ενδείξεις εγχώριας μετάδοσης ή εισαγόμενα κρούσματα ελονοσίας σε ευάλωτες περιοχές (δηλαδή περιοχές με παρουσία ικανών διαβιβαστών ελονοσίας - Ανωφελών κουνουπιών)

β) ύπαρξης κινδύνων για τη Δημόσια Υγεία λόγω ταυτόχρονης παρουσίας των ανάλογων διαβιβαστών και επιβαρυντικών επιδημιολογικών παραμέτρων, όπως:

- περιοχές όπου κατά τα τελευταία έτη καταγράφηκαν κρούσματα ιού του Δυτικού Νείλου (σε ανθρώπους ή ζώα) ή κυκλοφορία του ιού σε κουνούπια ή ζώα
- σημαντικές εστίες αναπαραγωγής κουνουπιών και ιδιαίτερα κοντά σε περιοχές όπου διαμένουν μετανάστες / πρόσφυγες από χώρες ενδημικές νόσων που μεταδίδονται με διαβιβαστές τα κουνούπια (όπως π.χ. ελονοσίας, κίτρινου πυρετού, Zika κλπ)

γ) ύπαρξης μεγάλου αριθμού ακμαίων κουνουπιών που είτε μειώνουν την αποδοτικότητα των

παρεμβάσεων προνυμφοκτονίας είτε προκαλούν όχληση σε βαθμό που να επηρεάζεται η ποιότητα ζωής του τοπικού πληθυσμού και η τοπική οικονομία,

δ) ασυνήθιστων κλιματολογικών συνθηκών (θερμοκρασία, υγρασία, βροχοπτώσεις, κλπ) ή φαινομένων (πλημμύρες) που μπορεί να επηρεάσουν τον ρυθμό ανάπτυξης των κουνουπιών βάσει του βιολογικού τους κύκλου,

ε) ανάγκης διερεύνησης των εντομολογικών δεδομένων – επιδημιολογικής επιτήρησης σε μη ενταγμένες περιοχές (Δήμους),

στ) ανάγκης παρέμβασης με ψεκασμούς ή και με ενημέρωση του κοινού σε μη ενταγμένες περιοχές (Δήμους).

1.3 Στις 23 Νοεμβρίου 2023 ασκήθηκε προδικαστική προσφυγή (ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 1885/23-11-2023), κατά της παραπάνω διακήρυξης, λόγω μη υποδιαίρεσης του αντικειμένου της σύμβασης σε τμήματα, με ημερομηνία συζήτησης στις 2 Ιανουαρίου 2024.

Με την αρ. Α1082/29.11.2023 απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ έγινε δεκτό το σωρευθέν στην προδικαστική προσφυγή, αίτημα παροχής προσωρινής προστασίας, και αποφασίστηκε η αναστολή της προόδου της διαγωνιστικής διαδικασίας μέχρι την έκδοση απόφασης επί της προσφυγής. Η εν λόγω προδικαστική προσφυγή απορρίφθηκε σιωπηρά, γεγονός που επιβεβαιώθηκε και με την αρ. πρωτ. 740/24-01-2024 βεβαίωση της Αρχής. Εν συνεχεία, ο προσφεύγων άσκησε αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, το οποίο με την Α 854/2024 απόφαση του, ανέπεμψε την υπόθεση στην ΕΑΔΗΣΥ, προς κρίση.

Η ΕΑΔΗΣΥ με την απόφαση Σ812/ 30.05.2024 απέρριψε την από 23 Νοεμβρίου 2023 προδικαστική προσφυγή και ο προσφεύγων άσκησε εκ νέου αίτηση αναστολής-ακύρωσης, κατά της ρητής πλέον απόρριψης της προδικαστικής προσφυγής του, ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, η οποία συζητείται στις 20 Σεπτεμβρίου 2024.

1.4. Εν τω μεταξύ η αιτούσα αναθέτουσα αρχή, κρίνοντας ότι η ανάθεση των υπηρεσιών καταπολέμησης κουνουπιών είναι μείζονος σημασίας για την προστασία της δημόσιας υγείας, στις 10.04.2024, ανέθεσε σύμβαση, κατόπιν διαπραγμάτευσης, για την εκτέλεση του προγράμματος με τίτλο «ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΚΟΥΝΟΥΠΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΗΣΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ », για χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών, προϋπολογισμού 78.640,00 ευρώ, χωρίς ΦΠΑ.

Ακολούθως, προκειμένου να καλυφθούν προσωρινά οι ανάγκες διαχείρισης κουνουπιών στις καλυπτόμενες από τη διακήρυξη περιοχές, η αναθέτουσα αρχή υπέγραψε και στις 04.07.2024, σχετική σύμβαση προϋπολογισμού 29.680,00 ευρώ, η οποία κάλυπτε το διάστημα έως αρχές Αυγούστου, δοθέντος ότι, όπως προαναφέρθηκε, είχε εκ νέου ασκηθεί αίτηση ακύρωσης –αναστολής ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, κατά της ρητής πλέον Απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ με την οποία απορρίφθηκε η προδικαστική προσφυγή του προσφεύγοντος οικονομικού φορέα.

1.4 Ενόψει των ανωτέρω, η Περιφέρεια Αττικής αιτήθηκε στις 19.07.2024 την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής, προκειμένου να προσφύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, για τη σύναψη σύμβασης για την εκτέλεση του προγράμματος με τίτλο «ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΚΟΥΝΟΥΠΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΗΣΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ», που αφορά δράσεις στις περιοχές χωρικής αρμοδιότητας της Π.Ε. Νήσων Περιφέρειας Αττικής, στις οποίες έχουν εντοπιστεί εστίες ανάπτυξης κουνουπιών που χρήζουν παρέμβασης μέχρι την ανάδειξη αναδόχου της Διακήρυξης 8/2023, συνολικού προϋπολογισμού 465.150 ευρώ χωρίς ΦΠΑ.

III. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2. Στη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπεται ότι:

“2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...] γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη”.

IV. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

3. Το υπό εξέταση αίτημα έχει υποβληθεί από την Περιφέρεια Αττικής, η οποία αποτελεί μη κεντρική αναθέτουσα αρχή κατά το άρθρο 2 περ. 1 περ. 3 του ν. 4412/2016, και αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 1 περ. (9) του παραπάνω νόμου. Ειδικότερα, αφορά στη διαδικασία διαπραγμάτευσης για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών για το υπόλοιπο του έτους 2024, προϋπολογισθείσας δαπάνης που υπερβαίνει το κατώτατο όριο του άρθρου 5 του ν. 4412/2016, και ως εκ τούτου συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή της σύμφωνης γνώμης της, σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ιδίου νόμου.

4. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση, έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016, περιπτώσεις, με τα οποία μεταφέρθηκαν στο εθνικό δίκαιο τα άρθρα 26 και 32 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, αντίστοιχα (βλ. σχετικώς ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 8ης Απριλίου 2008, C-337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56, της 23ης Απριλίου 2009, C-292/07, Επιτροπή κατά Βελγίου, ΕΥ:C:2009:246, σκέψεις 105-106, της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, C-19/13, Ministero dell' Interno κατά Fastweb SpA και Telecom Italia SpA, ΕΥ:C:2014:2194, σκέψη 49, της 7ης Σεπτεμβρίου 2016, C -549/14, Finn Frogne A/S κατά Rigspolitiet ved Center for Beredskabskommunikation, ΕΥ:C:2016:634, σκέψη 35).

Συναφώς, επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις οι οποίες συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζόμενων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας (βλ. υπό το πνεύμα αυτό ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, της 14ης Σεπτεμβρίου 2004, C-385/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκέψη 19, της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-340/02, Επιτροπή κατά Γαλλίας, σκέψη 38, και της 2ας Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας, σκέψη 33, της 27ης Οκτωβρίου 2011, C - 601/10, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, Συλλ. 2011, I-00163, σκέψη 32).

4.1 Συγκεκριμένα, η αναθέτουσα αρχή επικαλείται, ως νομική βάση θεμελίωσης του αιτήματός της, τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η οποία εξαρτάται από τη συνδρομή των παρακάτω σωρευτικά απαιτούμενων προϋποθέσεων:

α) η ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης, β) η ύπαρξη κατεπείγοντος, μη συμβιβαζόμενου με την τήρηση των προθεσμιών διενέργειας διαγωνισμού και γ) η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και του εξ αυτής απορρέοντος κατεπείγοντος.

Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν ήταν γνωστά στην αναθέτουσα αρχή, ούτε ανάγονται στη σφαίρα ευθύνης της και τα οποία κατέστησαν ανέφικτο τον έγκαιρο προγραμματισμό εκ μέρους της των ενεργειών που ήταν αναγκαίες για την αντιμετώπισή τους (βλ. μεταξύ άλλων Ελ.Συν. Απόφαση 1080/2022 σκ. 6). Ομοίως, οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη.

Επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο εξέτασης της συνδρομής απρόβλεπτου γεγονότος, η τήρηση χρονοβόρων, ενδεχομένως, διαδικασιών διενέργειας διαγωνισμών, εξαιτίας των εγκρίσεων, των δημοσιεύσεων, ή της υποβολής προδικαστικών προσφυγών και αιτήσεων αναστολής και ακύρωσης από τους συμμετέχοντες, δεν συνιστά οπωσδήποτε απρόβλεπτη περίπτωση, συνδεδεμένη αιτιωδώς με την κατεπείγουσα ανάγκη για απευθείας ανάθεση σύμβασης (πρβλ. ΣτΕ 1747/2011, 156/2022 ΔΕφ Πειρ (Ακυρ.), Τμ. IV 160/2013, 182/2014 και αποφάσεις της Αρχής 1, 25, 30, 49, 73, 93/2014, 159, 160/2016, Δ61/2019, Δ12ΕΑΔΗΣΥ/2022, Δ16ΕΑΔΗΣΥ/2022). Πλην, όμως, στη συγκεκριμένη περίπτωση είναι ερευνητέο αν η οφειλόμενη στα ως άνω γεγονότα καθυστέρηση επηρέασε συνεκδοχικά, καθ' υπέρβαση της απαιτούμενης προβλεψιμότητας, την ομαλή εξέλιξη και έγκαιρη ολοκλήρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας (βλ. ad hoc Δ8ΕΑΔΗΣΥ/2023, Δ4ΕΑΔΗΣΥ/2022, Δ5ΕΑΔΗΣΥ/2022 και Δ20ΕΑΔΗΣΥ/2022 Γνώμες της Αρχής). Εξυπακούεται δε ότι μια επιμελής αναθέτουσα αρχή οφείλει να ξεκινήσει εγκαίρως τις διαδικασίες σύναψης που συνάδουν με το ενωσιακό και σε συμμόρφωση με αυτό, το εθνικό δίκαιο.

Τέλος, η επίκληση της κατεπείγουσας ανάγκης δικαιολογείται για την ανάθεση εκείνων μόνο των εργασιών που είναι απολύτως αναγκαίες και συνδέονται αιτιωδώς με τα απρόβλεπτα γεγονότα και όχι για την κάλυψη των τακτικών (πάγιων) αναγκών της αναθέτουσας αρχής, το δε βάρος απόδειξης της

σωρευτικής συνδρομής των προϋποθέσεων προσφυγής στην ως άνω εξαιρετική διαδικασία το φέρει η αρχή που τις επικαλείται (βλ. ΣΕ 1987/2021 κ.α).

4.2 Από την εξέταση των στοιχείων του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, προκύπτουν τα εξής:

4.2.1 Ως προς τη συνδρομή των παραπάνω προϋποθέσεων και την τεκμηρίωση του αιτήματος της, η αναθέτουσα αρχή ισχυρίζεται ότι υφίσταται αδυναμία υπογραφής νέας σύμβασης δυνάμει της τρέχουσας διαγωνιστικής διαδικασίας, που δημιουργεί συνθήκη κατεπείγοντος, καθόσον υπάρχει ανάγκη προστασίας της δημόσιας υγείας από τις εστίες μόλυνσης κουνουπιών, αφού εκτός από την όχληση που προκαλούν στον άνθρωπο μεταφέρουν και μεταδίδουν παθογόνα σοβαρότατων ασθενειών, όπως είναι η ελονοσία, ο κίτρινος πυρετός, ο πυρετός του Δυτικού Νείλου κ.α.

Ως απρόβλεπτη περίπτωση, γενεσιουργό της κατεπείγουσας ανάγκης, η αναθέτουσα αρχή στο αίτημά της επικαλείται ότι η αλληλουχία χρονοβόρων γεγονότων που διαρκούν πλέον των 8 μηνών, προκάλεσαν ασυνήθη καθυστέρηση στην εν εξελίξει διαγωνιστική διαδικασία, η οποία αντικειμενικά δεν μπορούσε να προβλεφθεί από την αναθέτουσα αρχή, ούτε ανάγεται στη σφαίρα της ευθύνης της. Η υπέρμετρη καθυστέρηση της διαγωνιστικής διαδικασίας οφείλεται στη διοικητική και δικαστική εμπλοκή που προέκυψε, η δε εξέλιξη αυτής έχει καταστεί αβέβαιη. Τα ανωτέρω, κατά τους ισχυρισμούς που αναπτύσσονται στο αίτημα, δεν οφείλονται σε λάθη ή παραλείψεις της αιτούσας η οποία ξεκίνησε εγκαίρως την διαγωνιστική διαδικασία αλλά στην καθυστέρηση που επέφερε η σιωπηρή απόρριψη από την ΕΑΔΗΣΥ και την επακόλουθη αναπομπή από το Εφετείο για κρίση.

4.2.2 Εν προκειμένω, η αναθέτουσα αρχή εκκίνησε μεν εγκαίρως την οικεία διαγωνιστική διαδικασία, πλην όμως η διοικητική και ακολούθως η δικαστική εμπλοκή, που ανέκυψε στο αρχικό στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας και επιτάθηκε λόγω της σιωπηρής απόρριψης της ασκηθείσας προδικαστικής προσφυγής, της άσκησης αίτησης ακύρωσης κατά αυτής, της αναπομπής της υπόθεσης από το αρμόδιο Διοικητικό Εφετείο στην ΕΑΔΗΣΥ αλλά και της εκ νέου άσκησης αίτησης ακύρωσης κατά της απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ με την οποία απορρίφθηκε ρητά η προσφυγή, με προσδιορισθείσα ημερομηνία συζήτησης στις 20 Σεπτεμβρίου 2024, επηρέασαν συνεκδοχικά, καθ' υπέρβαση της απαιτούμενης προβλεψιμότητας, την όλη εξέλιξη της εκκρεμούς διαγωνιστικής διαδικασίας. Παράλληλα, η αλληλουχία των παραπάνω γεγονότων που διαρκούν ήδη πλέον των 8 μηνών, δεν προκύπτει ότι ανάγεται στη σφαίρα ευθύνης της αναθέτουσας αρχής (βλ. Δ5/2024, Δ21ΕΑΔΗΣΥ/2023, Δ19ΕΑΔΗΣΥ/2023, Δ12ΕΑΔΗΣΥ/2022, Δ27/2022, Δ98/2020 και Δ33/2021 Γνώμες της Αρχής).

Επίσης, υφίσταται αδιαμφισβήτητη ανάγκη προστασίας της δημόσιας υγείας από τις εστίες μόλυνσης κουνουπιών, τα οποία εκτός από την όχληση που προκαλούν στον άνθρωπο, αποτελούν διαβιβαστές παθογόνων στον άνθρωπο, και μάλιστα σοβαρότατων ασθενειών, όπως είναι η ελονοσία, ο κίτρινος πυρετός, ο πυρετός του Δυτικού Νείλου κ.α, άλλωστε σύμφωνα με τους όρους της διακήρυξης, η ίδια η σύμβαση εντάσσεται και αφορά σε πρόγραμμα δημόσιας υγείας (βλ. ΙΣΤΟΡΙΚΟ 1.2), και δημιουργούν κατεπείγουσα ανάγκη ανάθεσης των αιτούμενων υπηρεσιών.

Ο δε κατεπείγων χαρακτήρας της υπό ανάθεση σύμβασης, αποτελεί απόρροια και επομένως συνδέεται αιτιωδώς με τα άνω γεγονότα που προκάλεσαν σημαντική καθυστέρηση στη διενέργεια της διαγωνιστικής διαδικασίας, με αποτέλεσμα να πληρούνται, σωρευτικά οι οικείες προϋποθέσεις.

4.2.3 Περαιτέρω, όπως προαναφέρθηκε, λόγω του εξαιρετικού χαρακτήρα της επικαλούμενης διάταξης, η εφαρμογή της επιτρέπεται για την προσωρινή και άμεση κάλυψη των κατεπειγουσών και επιτακτικών αναγκών και όχι του συνόλου των πάγιων και διαρκών αναγκών της αναθέτουσας αρχής, ενώ για τις υπηρεσίες που είναι απαραίτητες μετά την περίοδο της προσωρινής κάλυψης της κατεπείγουσας ανάγκης η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να προσφύγει σε ανοιχτή ή κλειστή διαδικασία, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Επομένως, το, κατ' επίκληση της διάταξης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ του ν. 4412/2016, αίτημα πρέπει να υποβάλλεται στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο.

Εν προκειμένω, η αναθέτουσα αρχή με τη σκοπούμενη σύμβαση, αιτείται την προσωρινή και άμεση κάλυψη των κατεπειγουσών και επιτακτικών αναγκών που έχουν ήδη δημιουργηθεί και όχι του συνόλου των πάγιων και διαρκών αναγκών της, η, δε, αιτούμενη διάρκεια της σύμβασης που θα προκύψει από την εν λόγω διαδικασία αφορά στο υπόλοιπο του τρέχοντος έτους. Λαμβάνοντας δε υπόψη το χρονικό διάστημα που απαιτείται για την ολοκλήρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας αλλά και το συνολικό αντικείμενο που προκηρύχθηκε με τη διαδικασία αυτή, προκύπτει ότι η ανάθεση της σκοπούμενης σύμβασης δεν υπερβαίνει το παραπάνω αναγκαίο μέτρο, δοθέντος ότι για την προστασία της δημόσιας υγείας και την αποτελεσματικότητα του προγράμματος, με στόχο, μεταξύ άλλων, την ελάττωση του κινδύνου εμφάνισης ασθενειών που μεταδίδονται με διαβιβαστές τα κουνούπια, απαιτείται η υλοποίηση των σχετικών δράσεων με τη μορφή ολοκληρωμένου προγράμματος (βλ. το αρ. πρωτ. 744926/15.06.2024 έγγραφο του Αν. Προϊσταμένου Δ/νσης Υγειονομικού Ελέγχου της αιτούσας, Ιατρού Δημόσιας Υγείας), καθ' όλη τη διάρκεια του έτους (βλ. ΙΣΤΟΡΙΚΟ 1.2).

Σε κάθε περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή βεβαιώνει ότι στη σύμβαση που θα προκύψει από τη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, θα περιλαμβάνεται όρος περί αυτοδίκαιης και χωρίς αποζημίωση του αναδόχου οικονομικού φορέα, λύση αυτής, εφόσον αναδειχθεί ανάδοχος από την εκκρεμή διαγωνιστική διαδικασία με αρ. 8/2023.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, προκύπτει ότι πληρούνται η προϋπόθεση της ανάθεσης της σύμβασης στο απολύτως απαραίτητο μέτρο (πρβλ. ενδεικτικά Δ19/2023, Δ43/2023, Δ133/2023 γνώμες της Αρχής).

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή:

Αποφασίζει ομόφωνα την παροχή σύμφωνης γνώμης για την προσφυγή της Περιφέρειας Αττικής στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, προς το σκοπό σύναψης σύμβασης με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών διαχείρισης κουνουπιών για την

Περιφερειακή Ενότητα Νήσων της Περιφέρειας Αττικής, για το υπόλοιπο του 2024, προϋπολογισμού που δεν θα υπερβεί τις 465.150 ευρώ, πλέον Φ.Π.Α. 24%, λόγω συνδρομής των προς τούτο τασσόμενων νομίμων προϋποθέσεων.

Αθήνα, 9 Αυγούστου 2024

Η Προεδρεύουσα Σύμβουλος

Ευαγγελία Κουτούπα